

01000

11° 130

de (Relig. sändn.)
Ex. A

Stockholms Norra Förstads Westra

Kämnärs-Rätts

Ransaknings-Protocoll,

*hållna den 27 September, samt, å Smedjegården,
den 9 och 11 October 1819,*

rörande de af Länsmannen RÖÖSGREN inom nämnda Häkte
verkställda pinliga Förhör.

■ STOCKHOLM,
Tryckta hos JOHAN IMNELIUS, 1819.

D. 17

01009

11220

Geographische Karte der Provinz Westfalen

Hamm-Verlag

Ransackungs-Protocoll

Ersten Theils von dem 27. Septembris 1810 bis zum 1. Octobris 1810

den 9. und 10. Octobris 1810

ausgegeben durch den General-Commissar der Provinz Westfalen

von Carl Wilhelm Pöhlke

STADT-DRUCKER

Verlag des Verlegers, Hamm, 1810

Utdrag af Stockholms Norra Förstads Westra Kämnärs-
Rätts Protocoll, följande dagar år 1819.

Den 27:de September.

S. D. **F**örekommo v. Häradshöfdingen C. Kindelius och Herr Capitainen M. T. Leijonmarck, och ingaf den förstnämnde ett Memorial, så lydande:

"Med anledning af Vermdö Skeppslags Tings-Rätts Beslut under den 2:dra i sistlidne och 3:dje i denna månad, får jag ödmjukligen anhålla, att, inför Norra Förstadens Westra Högtärade Kämnärs-Rätt, få afhörde de personer, hvilka för mig blifvit uppgifne såsom Vittnen, angående det, vid bemälte Tings-Rätt, åtalade våld, som på Länshäktet härstädes skall vara utföfvadt mot Torparen Anders Andersson från Granhatten och hans Hustru, för att förmå dem till bekännelse om medvetenhet af deras Sons, Peter Anderssons begångne mordgerningar; Och får jag derjemte utbedja mig, att till den dag, som för förhörets verkställande utsättes, genom Domstolens försorg måtte, efter omständigheterna, dels kallas, dels af Vederbörande inställas följande Vittnen:

Comministern i Adölf Fredrics Församling Nath. Wallin.
Stads-Fiscalen Krook,
Police-Vaktmästaren Ahlgren,
Vaktmästaren vid Länshäktet Grönberg,
Hans Hustru och Piga,
Vaktdrängarne derstädes Andersson, Ekström och Holmström,

Arrestanter på Länshäktet:

Anders Pehrson,
Anders Olsson Ahl,
Carl Dahlgren,
Anna Lovisa Bellström,
Anna Greta Pehrsondotter,

Anna Ersdotter,
Erik Björkman,
Carl Andersson Hedström,
Anders Pehrsson,
Anna Sundström och
Brita Jonsdotter Bergström.

Om flere Vittnen skulle blifva att tillgå, förbehåller jag mig att derom framdeles få göra anmälan. Stockholm den 27:de Sept. 1819.

C. KINDELIUS."

tillika med Vermdö Skeppslags Urtima Tings-Rätts Protocoll den 3:dje uti innevarande månad, enligt hvilket Förhör med Vittnen angående den misshandel, som skulle hafva Torparen Anders Andersson i Granhatten och hans Hustru Anna Olofsdotter, i Länets Häkte å Smedjegården, öfvergått, borde, inom den 15:de nästkommande October, vid denna Rätt företagas; Och utsatte Rätten detsamma att Lördagen den 9:de i nämnde October månad, klockan Tio förmiddagen, å Smedjegården anställas, till hvilken dag Rätten ville foga anstalt om Vederbörandes inkallande eller inställande. Atfrädde.

Den 9:de October.

(Smedjegården.)

S. D. I närvaro af Tillförordnade Justitiæ-Cancelleren, Herr Revisions-Secreteraren Välborne E. J. Bergenschöld företog Rätten det till i dag utsatta Vittnesförhör, rörande den våldsamma behandling, som Länsman-
nen Carl Röösgren skall utöfvat å Torparen Anders Andersson i Granhatten och hans Hustru Anna Olofsdotter, för att förmå dem till erkännande af medvetenhet och delaktighet i de mord, som af deras Son Peter Andersson å Torparen Gustaf Blomberg och hans Hustru Greta Stina Jansdotter blifvit begångne; Och inställde sig ej mindre bemälde Anders Andersson och Anna Olofsdotter, deras Husbonde Herr Capitainen M. T. Leijonmarck samt den i målet af Höglofl. Kongl. Justitiæ-Cancellers-Embetet tillförordnade Actor, v. Häradshöjdingen C. Kindelius, än ock Länsmanen Röösgren; hvarest Herr Capitainen Leijonmarck ingaf följande skriftliga anförande:

"Då Loff. Kämnärs-Rätten nu går att företaga undersökning rörande ett mål, som till sin natur både bordt påkalla och jemväl väckt

Regeringens uppmärksamhet och den tänkande delen af Allmänhetens deltagande, anser jag det vara min skyldighet, att, om de på Smedjegårdshäktet med Statstorparen Anders Andersson i Granhatten och dess Hustru Anna Olofsdotter förelupna händelser, till Domstolens vägledning aflemna en fullständig berättelse, grundad på deras egna till mig gjorda uppgifter, så vidt nemligen som dessa angå Krono-Länsman Röösgrens förfarande med de redan under Vaktens värjo komne Fångar, ämne för Lofl. Kämnärs-Rättens nu varande undersökning, dock under förbehåll af Anders Anderssons och hans Hustrus rätt och talan i allt hvad som för öfrigt, i afseende på det honom eller henne öfvergångna laglösa pinnandet, nu äger eller framdeles kan få någon gemenskap.

Anders Andersson har omtalat, att i början af Maji månad blef han en dag, strax efter middagen, ifrån det fängelserum, hvarest han då satt förvarad på Smedjegården, dit han blifvit, med fängsel belagd, förd från sitt hemvist, nedhämtad till Vaktmästaren Grönbergs rum, der Lands-Secreteraren v. Sydow, Krono-Länsman Röösgren och andre Herrar voro församlade. Ditkommen tillfrågades han af den förstnämnde, om han ville bekänna hvar det å Helsingeholmen stulna godset vore gömdt? På Anderssons svar, att han ej ägde ringaste kunskap om något stulet gods, ännu mindre om stället der sådant kunde vara förvaradt, yttrade Röösgren: *Huru kan du säga Nej till det? Jag skall visa, att kläderna du har på kroppen tillhört de mördade.* Icke destomindre vidblef Anders, oansedt flere på honom ställda frågor och undsägelse, sanningen; och då han, som i anseende till sin svaga hörsel, ej alltid förstod hvad Herr Lands-Secreteraren hade att förmåla, tillkännagaf sådant, med klagan deröfver, så försäkrade samme Herr Lands-Secreterare Torparen Anders, att inga ursäkter gällde, med tillägg, så lydande: *Syn och hörsel skall du nog få behålla, men för din rygg vill jag* (Lands-Secreteraren v. Sydow nemligen) *icke ge två styfver;* hvaruppå Anders åter uppfördes i arresten.

Om aftonen påföljande dagen uppkom Vaktdrängen Ekström i Anders' fängelse, påsatte honom handklofvarne och förde honom i Vaktmästaren Grönbergs rum, der denne tillika med Röösgren förut var. Nu tillsades Anders att bekänna; men då han sökte att förfäktas sin oskuld, erhöll Ekström tillsägelse att hämta en karbas. Denne återkom derpå med en dylik, tjock som en behållen käpp, försedd med flere valknutar i ändan. Med detta instrument slog Röösgren Anders först omkring 16 eller 17 rapp, hvarpå han anmanades till bekännelse. Då han fortfor att vidhålla sanningen, förnyades detta förfarande omkring fem eller sex gånger, under det Röösgren emellanåt sökte att få Anders att bekänna sig brettlig; men då det ej lyckades, slog han honom så länge han möjligen kunde tåla. Medan allt detta påstod voro både Grönberg och Ekström i rummet, äfvensom Anders hade handklofvarne på sig. Seder-

mera, och innan Anders skulle återvända till arrestrummet, tillsades Ekström att tillskrufva handklofvarne så, att det måtte kännas, och föra upp honom. Detta skedde, sedan handklofvarne blifvit så hårdt åtskrufvade, att bloden sköt ut under naglarne, och då Anders utgick, yttrade Röösgren till honom: *Bered dig på frukost tills i morgon; du skall få mera då, om jag orkar att slå eljest.* Uppkommen i arrestrummet, blef kedjan på handklofvarne fastslagen i dörrposten, så att Anders fick ligga på blotta golfvet, strax bredevid renhållningskärilet, och voro hans händer, genom de hårdt tillskrufvade fängslan, så förderfvade, att han ej en gång förmådde upptaga brödet, som lades bredevid honom på golfvet. Och erinrar sig Anders dessutom, att i detta Arrestrum, N:o 11, fanns en Gästgifvaredräng från Ensta (sannolikt Carl Andersson Hedström), åt hvilken Ekström, då han införde Anders, sade: *Herre Jesus! hvad stryk den kroppen har fått!* hvarvid Drängen frågade: *Har han fått stryk?* då Ekström svarade: *Han har fått för mycket, visst sina 50 par.*

Dagen derpå kom Anders Andersson ändteligen i ett annat Arrestrum, eller N:o 12, der handklofvarne aflogos honom, så att han blef i stånd att kläda af sig, då en Fånge, hvars namn Anders icke nu kan påminna sig, vid åsynen af hans rygg, blef så rörd af medlidande, att han framtog något blyvatten som han ägde, och dermed smorde Anders. Emedlertid afklädde sig de öfrige tvenne i samma rum varande Arrestanter, som nyligen varit ute och slitit 40 par spö, samt anställde en jämförelse, eller om jag så får uttrycka mig, collationerade deras ryggar mot Anders, hvarvid de kommo öfverens derom, att Anders var långt värre behandlad. Bland de i detta fängelserum förvarade arrestanter, kan Anders nu erinra sig Ahl, Björkman, Beckman, Anders Pehrson, Löfmark, Lundqvist, Rehn, Eric Ersson. Dock funnos der ännu flere.

Hustru Anna Olofsdotter vet åter att berätta, att i början af Maji Månad innevarande år, kom Vaktdrängen Ekström i hennes fängelse och hämtade henne till Vaktmästarens rum, hvarest hon fann Länsman Röösgren, Vaktmästaren Grönberg samt hans Hustru, en Stads-Fiscal (Krook) och ett främmande Fruntimmer. Röösgren (anmanade) då Anna att bekänna hvar det tjufgods fanns gömdt, hvilket Peter bortfört från Helsingholmen; dertill Anna svarade sig icke veta något derom. Då fattade Röösgren henne i håret och slängde henne omkring i rummet, hvarunder han gaf henne flera hårda stötar i hufvudet med knytnäfvarne. Under denna behandling afdånade Anna tvenne gånger, eller som hon sjelf förmält, föll ned och kände icke till sig, men väcktes hvarje gång derigenom, att Röösgren fattade henne i håren och ryckte opp henne igen. Emedlertid bad Anna på det bevekligaste sätt Röösgren, att för Guds skull upphöra att så plåga henne; äfvensom Grönberg yttrade, att hon ej tålte mera. Derpå skickade Röösgren Ekström efter en knippa, så stor som han kunde hålla om med begge händerne, af käppar, hyarpå han under en grof

ed anbefalldes Anna att taga af sig tröjan, det hon också gjorde. Nu fattade han henne i ena armen och slog henne med den ena kappen efter den andra, tills de alla voro utslitne, så att blotta stumparne funnos kvar. När Röösgren härefter släppte henne, så föll hon åter ned på golvet och vet ej huru länge hon låg utan sansning, men, sedan hon återfått känsel, blef hon af Ekström uppförd i den så kallade Sjukstugan, då Röösgren vid hennes utgående också lofvade henne samma slags frukost som Anders påföljande dagen. Under vägen dit mötte hon på gården Grönbergs Piga Carin, som i anledning af Annas förstörda utseende tillkännagaf sin medömkan öfver hennes lidande. Uppkommen i arresten förmodade hon ej att hjälpa sig, utan togo de i samma rum varande Arrestanterna Anna från Vaxholmen och Brita Bodin sig henne an, afklädde henne, hvarunder de yttrade, att hon såg värre ut på ryggen än en som slitit 30 par ris, och lade de henne slutligen i sängen. Sedan hon legat en stund, kom en man, som allmänt kallades Smedjegårds-Secreteraren, till dörren, öppnade den derpå befintliga luckan, och ropade på Anna Olofsdotter; men oaktadt Anna från Vaxholmen och Brita svarade, att Anna Olofsdotter var så sjuk att hon ej orkade något, och att det var osäkert om hon ej snart afled, måste likväl nämnde Qvinspersoner, på ytterligare befallning, släpa Anna Olofsdotter ur sängen och till dörren, hvarifrån den så kallade Secreteraren spottade henne i ansigtet, under yttrande: *Jag vill nu henne intet mera: för henne tillbaka, som också skedde.*

Följande morgonen nedfördes hon återigen af Ekström till ett Lusthus, hvarest Grönberg och Röösgren sig befunno. Hon tillspordes då ännu vidare af den förstnämnde, hvarest hon gjort af tjufigodset, under hotelse, att, som orden lydde: *Hon nu skulle få stryk i andra ändan med, derest hon ej nu bekände.* Ris lågo i lusthuset tillagade, men efter en stunds samtal om den förmenta stölden, och sedan hon af förskräckelse blifvit så sjuk, att hon ej mera visste till sig, bragtes hon utan vidare misshandling åter i arresten. Lands-Secreteraren v. Sydow skall Anna endast hafva sett på Lands-Cancelliet, dit hon en Söndags förmiddag leddes af Stadsvakt, med rep och armen, till en slags Rätt, hvarvid voro närvarande Häradshöfdingen Fröberger och Lands-Secreteraren, med flere, som framdeles kunna uppgifvas. Men hyad der beslöts, var henne obekant, emedan hon för bristande tid icke fick förekomma.

Både Anders Andersson och Anna Olofsdotter försäkra, att de aldrig vikit från sanningen och påtagit sig någon brottslighet; dock kan Anna ej bestämdt veta, hyad hon under sitt sanslösa tillstånd möjligen kunnat yttra. Stockholm den 9:de October 1819.

M. T. LEIJONMARCK."

hvilket upplästes; Och erkände Anders Andersson och Anna Olofsdotter till alla delar innehållet deraf; men Länsmannen Röösgren förklarade, att alla deruti gjorde uppgifter, rörande det våld han skulle å dem utöfvat, vore idel osanningar.

De i målet af Actor uti den 27:de sistlidne September till Rätten ingifven Skrift, åberopade Vittnen efterfrågades nu, och voro Comministern Nathan Wallin, Vaktmästaren J. Grönberg, denne sednares Hustru Lovisa Berggren, Vaktdrängen Johan Fredric Holmström samt Qvinspersonen Anna Sundström tillstädes; men Stadstjenarne Hallenberg och Söderberg anmälde, att Stads-Fiscalen Krook ej kunnat anträffas, emedan han vore bortrest, och att Police-Vaktmästaren Ahlgren för flere år sedan aflidit.

Vidare tillkännagaf Vaktmästaren Grönberg, att Vaktdrängarne Andersson och Ekström voro, den ene bortrest till Lifland, och den andre i sistledne Augusti Månad afliden å Högtorp, en half mil ifrån Södertelje, öfver hvilken sednare omständighet Grönberg ville anskaffa prestbetyg, och att den till vittne åberopade Pigan, hvars namn skulle vara Catharina Andersdotter, ej varit Grönbergs enskilda tjenstehjon, utan sedan hon för stöld hållits i Smedjegårdshäktet förvarad, blifvit derifrån befriad den 31:sta Martii detta år, men qvarstadnat hos Grönberg, och varit begagnad vid renhållningen, till tio dagar näst före sistlidne Michaeli, då hon afrest till Wasa i Finland; att Anders Olsson Ahl, Anna Greta Pehrsson och Brita Jonsdotter Bergström ännu befunnos härstädes i häkte; men att Anders Pehrsson, Carl Dahlgren, Anna Lovisa Bellström, Anna Ersdotter, Eric Björkman, Carl Andersson Hedström och Anders Pehrsson voro dels å fästning afsände, dels utur häktet lösgifne.

Ytterligare hade v. Häradshöfdingen Kindelius, uti en den 7:de dennes till Rätten inlemnad skrift, såsom Vittnen i målet uppgifvit Monster-skrifvaren J. G. Hæggroth och Jungfru Anna Lovisa Küsel, hvilka befunnos närvarande, samt Fångarne Gustaf Löfmark, Johanna Lundqvist, Gustaf Rehn, Carl Peter Beckman, Eric Ersson, Lovisa Elisabeth Kåhlström och Eva Lovisa Pousette, hvilka deremot anmäldes icke nu mera härstädes finnas.

I öfrigt hade äfven Qvinspersonen Anna Christina Kellman ifrån Vaxholm, såsom å Kärande sidan tillkalladt vittne, sig inställt.

V. Häradshöfdingen Kindelius tillkännagaf härjemte, att han hos Konungens Befallningshafvande i Länet anhållit om upplysning rörande de till vittnen åberopade Fångar, huruvida de ännu voro kvar i Smedjegårdshäktet m. m. men hvarken derstädes, eller hos Kongl. Maj:ts och Rikets Höglofl. Svea Hof-Rätt, eller hos Höglofl. Kongl. Justitiæ-Cancellers Embetet, till hvilka sednare ställen förteckningar öfver de i nyssnämnde Häkte förvarade fångar ifrån nästlidne Maji månads början ej ännu

ännu skulle vara inkomne, derom erhållit någon underrättelse; utan hade v. Häradshöfdingen öfver detta ämne endast af Vaktmästaren Grönberg undfått en skriftlig uppgift, hvilken v. Häradshöfdingen dock icke hit med sig tagit, emedan han ansåg sig icke derå kunna hafva något afseende.

På fråga till Röösgren, om han hade något jäf att anföra emot de åberopade och tillstådesvarande Vittnen, förklarade han, det Vaktmästaren Grönberg, som vore ansvarig för Fångarnes behandling i Smedjegårdshäktet, påtagligen kunde hafva nytta eller skada af sitt vittnesmål i denna sak, i följd hvarat ej mindre han än hans Hustru voro jäfvige att härutinnan vittna, samt att de, hvilke varit eller voro i häkte hållne för grofva brott, såsom barnamörd och stöld, emot 17:de Cap. 7:de §. Rättegångs-Balken, icke borde anses vittnesböre.

I anledning af den sednare jäfs-anmärkningen meddelade Vaktmästaren Grönberg Rätten den upplysning, att Ahl och Anna Pehrsson voro dömda, den förre, af Kongl. Maj:ts och Rikets Höglof. Svea Hof-Rätt, för tredje resan stöld, till Tretiofyra par spö och Tre års arbete på fästning, och den sednare, genom Kongl. Maj:ts Nådiga Utslag, att, för barnamörd straffas med Tretio par ris samt derefter å Krono-Rasp och Spinnhuset till allmänt arbete hållas i hela sin listid; att Qvinspersonen Sundström, för stöld af får, blifvit afstraffad med Tretio par ris; att Beckman vore anklagad för andra resan stöld; att Bergström vore häktad för misstanke om begången tjufnad, men blifvit af Underdomaren derföre frikänd; samt att Kellman endast, såsom utan lagligt för-svar, varit i häkte insatt, men nu mera vore å fri fot ställd.

V. Häradshöfdingen Kindelius anförde derefter, att det emot Vaktmästaren Grönberg anmälda jäf, enär han icke vore angifven för delaktighet uti det brott, för hvilket Röösgren var tilltalad, och ansvar således ännu mindre vore å honom derföre påstådt, icke förtjente afseende; att v. Häradshöfdingen icke vidare yrkade, det Qvinspersonen Anna Pehrsson, som begått barnamörd, blefve hörd, men att hvad angick dem, hvilke stöld föröfvat, så vore Tjufvar i 17:de Cap. 7:de §. Rättegångs-Balken icke nämnde ibland dem, som ej må vittne bära; i följd hvaraf v. Häradshöfdingen ansåg det emot desse sednare väckte jäf så mycket hellre böra förfalla, som, i annor händelse, bevisning i mål af den beskaffenhet som detta, der det vore fråga om brott begångna inom häkte, nästan alltid blefve omöjlig, och Lagen dessutom, i mål rörande gröfre brott, tillät eljest jäfvige personer att vittna.

Vidare yttrade Comministern Wallin, att, så vida det angick de enskilda förtroenden han, i egenskap af Själasörjare, kunnat, beträffande denne sak, af en eller annan emottaga, Comministern fann sig vara af Kyrko-Lagens föreskrift och sin aflagda Embets-Ed hindrad att sådant

upptäcka; men voro fråga endast om hvad Comministern sjelf hört eller sett, så hade han sig intet härom bekant; Och anhöll Comministern om Rättens Utslag, huruvida han, vid sådant förhållande, voro att såsom skickligt Vittne i detta mål anse.

De Närvarandeingo aftråda, och

Resolverades:

Som Vaktmästaren J. Grönberg icke blifvit angifven för delaktighet i det brott, hvarföre Länsmannen Röösgren är tilltalad, och Actor i målet icke funnit någon anklagelse emot Grönberg äga rum; Alltså finner Rätten, med ogillande af den emot honom och hans Hustru gjord jäfs-anmärkning, hämtad från det ansvar, som Röösgren förment kunna, i och för denna sak, drabba Grönberg, skäligt förklara, det må Begge, så väl Grönberg som hans Hustru, med Ed fastadt vittnesmål aflägga.

Vidare och då Tjufvar icke, uti 17:de Cap. 7:de §. Rättegångs-Balken, äro upptagne ibland dem, som ej vittna må, anser Rätten Anders Olsson Ahl, Anna Sundström, Brita Jonsdotter Bergström och Carl Peter Beckman, hvilke blifvit till Vittnen i detta mål åberopade, men äro för stöld anklagade eller dömde, böra med Ed styrkte berättelser afgifva; Domaren i hufvudsaken likväl förbehållet, att pröfva hvad verkan ej mindre Grönbergs och hans Hustrus, än ock desse sednares utsagor kunna medföra.

Beträffande dernäst Qvinspersonen Anna Pehrsson, så, och enär Actor i målet, som henne till vittne åberopat, ifrån hennes hörande afstått; Ty låter ock Rätten dervid bero.

Sluteligen och hvad angår Comministern Wallin, så åligger honom, i följd af 17:de Cap. 5:te och 24:de §. §. Rättegångs-Balken, att, efter aflagd Vittnes-Ed, berättå hvad han sjelf kan hafva hört eller sett af den misshandel, som skall blifvit af Röösgren emot Anders Andersson och Anna Olofsdotter å Smedjegården utöfvad.

Hvilket för Vederbörande, åter inkallade, afsades.

De åberopade och närvarande Vittnen, emot hvilka i öfrigt intet jäf anfördes eller utrönas kunde,ingo aflägga Vittnes-Ed, hördes särskilt och berättade, efter erhållen föreställning om Edens dyra vigt och förbindelse, nemligen:

Comministern Wallin: att han icke hört eller sett, det Anders Andersson och hans Hustru blifvit af Röösgren å Smedjegården misshandlade.

Herr Capitainen Leijonmarcks nu gjorda anhållan, att Comministern Wallin måtte tillfrågas, om icke Anders Andersson eller hans Hustru å Smedjegården beklagat sig öfver våldsamerhet, som Röösgren skulle dem tillfogat, fann Rätten icke skäl att bifalla; Hvaröfver Herr Capitainen anmålde missnöje.

Vaktmästaren Grönberg: att han, som den 22:dra sistlidne April blifvit illa slagen af en häst, omkring fjorton dagar derefter, då Förhör med Anders Andersson och hans Hustru Anna Olofsdotter anställdes, ännu varit ganska sjuk och till krafterne försvagad; att Förhöret skett på förmiddagen i Grönbergs yttre rum, under det han uppehållit sig i det inre, dock hade han en kort stund varit ute i det yttre; att fråga varit om undangömdt tjufgods; att Röösgren talt hårdt, men ej, Grönberg veterligen, slagit Anders Andersson eller Anna Olofsdotter, hvilke bedyrat sin oskuld; och hade Grönberg sjelf varit så sjuk, att han, som orden föllo, *icke kunnat deltaga hvarken i stryk eller något annat*; att Grönberg icke hade sig bekant om handklofvar blifvit Anders Andersson vid tillfället påskrufvade, eller hört Anna Olofsdotter bedja Röösgren upphöra att slå henne, samt att Stads-Fiscalen Krook vid förhöret varit närvarande, och äfven en gång ingått i inre rummet till Grönberg.

Hustru Grönberg: att ett Förhör blifvit hållet med Anders Andersson och Anna Olofsdotter af Herr Lands-Secreteraren v. Sydow, uti Vaktmästaren Grönbergs yttre rum, hvarvid Röösgren varit närvarande, men Hustru Grönberg hade hvarken sett eller hört Röösgren misshandla Anders Andersson och Anna Olofsdotter, eller inné varit i rummet, eller hört någon klagan eller skrik; äfvensom hon icke visste, om handklofvar blifvo Anders Andersson påskrufvade, eller hört honom och hans Hustru blifva hotade med stryk; att Röösgren ofta gjort besök hos Grönberg, och flere gånger varit i Lusthuset å gården, men icke, Hustru Grönberg veterligen, i sistlidne Maji månad.

Erinrad af Anna Olofsdotter, det Hustru Grönberg skulle bedt henne bekänna, på det hon måtte slippa stryk, med gaf Hustru Grönberg, att hon till Anna yttrat: *Ni kan ju säga sanningen*, men kunde icke påminna sig, det hon sagt, att sådant borde ske till undvikande af stryk.

På Actors dereltes, genom Rätten, framställda frågor, nekade Hustru Grönberg, att hon sett käppar uppbäras eller, å golfvet till rummet, der Anders Andersson och Anna Olofsdotter blifvit hörde, funnit eller sett käppstumpar.

Jungfru Küsel tillkännagaf, att hon rörande föremålet för denna undersökning icke hade ringaste upplysning att meddela.

Anna Olofsdotter förklarade nu, att Jungfru Küsel ej vore samma Fruntimmer, som vid Anna Olofsdotters misshandlande inné varit, såsom man förmodat då Küsel blef till vittne åberopad, utan hade detta Fruntimmer varit äldre.

Hustru Grönberg yttrade härvid, på gifven anledning, att hon icke kunde upplysa, hvilket Fruntimmer Anna Olofsdotter menade.

Holmström: att han ej varit tillstädes vid det med Anders Andersson och Anna Olofsdotter å Smedjegården hållna Förhör, utan då

haft vakt vid gårdsporten; att desse Arrestanter upp- och nedfördes två å tre gånger utan handklofvar, hvilken sednare omständighet Holmström med visshet sig påminte; att Vittnet ej hört skrik eller sett några käppar vid tillfället uppbäras, och att Anders Andersson uti häktet haft black på begge benen, men ej handklofvar.

Hæggroth: att han åtskillige gånger gått ut och in, under två Förhör i Vaktmästaren Grönbergs yttre rum, i början af nästlidne Maji månad, nemligen så väl vid det af Herr Lands-Secreteraren v. Sydow, i Röösgrens närvaro, med Anders Andersson och Anna Olofsdotter hållne, som ock vid ett annat, hvilket Röösgren sedermera, omkring 6 eller 8 dagar efter det nyssnämnde, enskilt anställt, först med Hustrun och sedan med Mannen; att Röösgren allvarsamt tillhållit dem att bekänna sanningen, men att Vittnet ej sett Röösgren slå dem, eller hört, att de blifvit hotade med stryk; och hade Hæggroth icke blifvit varse, att Ekström uppburit några käppar eller att sådana fumits i rummet sönderslagne.

På fråga till Hustru Grönberg, som afträdt, men nu åter inkallas, hvem som städat ifrågavarande rum, tillkännagaf hon, att en Piga, vid namn Sophia, som för det närvarande vore i tjenst hos Länsmannen Röösgren, en sådan syssla förrättat.

Röösgren anförde, i anledning häraf, dels att han endast varit tillstädes vid det Förhör Herr Lands-Secreteraren v. Sydow hållit med Anders Andersson och Anna Olofsdotter, och derefter då det vid samma tillfälle förde Protocoll för dem justerades, men aldrig ensam förhört dem; och hade Röösgren väl en Piga, med namnet Sophia, i sin tjenst, men hvarifrån hon kommit eller hvem hon var, vore honom obekant.

Qvinspersonen Kellman: att någon tid efter det Herr Lands-Secreteraren v. Sydow å Smedjegården hållit förhör, Kellman, en Fredag, genom fenstret till det fängelserum, der hon då förvarades, sett Röösgren, i det snedt deremot belägna Vaktmästaren Grönbergs rum, sedan han tagit af sig fracken, slå Anna Olofsdotter med spön af vid pass ett lillfingers tjocklek, dem Ekström, med en dertill af Kellman lånt knif, skurit i Grönbergs trädgård och till Röösgren uppburit samt sedermera genom fenstret utkastat; hvarvid Grönberg setat på en stol nära fenstret, och en annan, för Kellman till namnet okänd, kort men tjock karl, klädd i grå rock, varit närvarande; och hade Kellman, som äfven hört skrik derifrån, sett detta allt så mycket säkrare, som fenstren, ej mindre till det rum der hon var, än till det der stryket utdelades, stått öppna; hvarförutan Kellmans lille Son skulle å gården uppluckat de utkastade spöen; att sedan Anna Olofsdotter derefter blifvit af Ekström återförd i häktet, hon varit blå så väl i ansigtet, särdeles vid ögonen, som ock på ryggen, haft mössan bakfram, och varit så utmattad att hon dånat och måst bäras fram till sängen; att ej flere än en Piga vid namn Brita Morin, nu i tjenst hos en vid namn Sjöblom på Fogelnäs å Wermdön, en tokig Qvinsper-

son, som allmänt kallades Tokbrita, tillika med en annan, sjuk Qvinsperson, hvilken varit utan sansning, då hållits inneslutna i samma fängelserum som Kellman; och sluteligen, att Länsmannen Röösgren, Söndagen före denna händelse, uti häktet spottat Anna Olofsdotter i ansigtet.

Sundström: att hon först den 15:de sistlidne Maji, eller efter den tid de händelser, om hvilka nu vore fråga, skulle sig tilldragit, till Smedjegården ankommit, och således icke hade sig något derom bekant.

Bergström: att hon vid den tid då Röösgren skulle misshandlat Anders Andersson och Anna Olofsdotter, hvarom hon erhållit underrättelse af deras Dotter och Piga, förvarades i Bysättningsrummet, men sedan flyttades i Sjukrummet, der äfven Anna Olofsdotter sig befunnit; och hade den sednare då varit illa handterad, blå och blodig å ryggen, samt ytrat, att Länsmannen Röösgren, i närvaro af en okänd karl, slagit henne med spön, dem Vaktdrängen Ekström skurit, hvilket skulle skett i ändamål, att hon skulle påtaga sig, det hon af hennes Son Peter Andersson emottagit stulna kläder, guld och silfver.

Ahl: att Anders Andersson, vid början af sistlidne Maji månad, blifvit, utan handklofvar, ifrån så kallade Kritrummet, eller N:o 10, af Vaktdrängarne Ekström och Holmström införd i Fängelserummet N:o 12, hvarest Ahl icke kunnat se in i det rum, der Anders Andersson och Anna Olofsdotter skola blifvit våldsamt handterade, men hört slag och skrik, efter hvad Ahl tyckt ifrån Kritrummet, dock kunde Ahl ej bestämdt sådant uppgifva; och hade Ahl så väl som de öfrige närvarande, utaf hvilka någre akklädt Anders Andersson, som beklagat sig deröfver, att han af Länsmannen Röösgren blifvit slagen, funnit Anderssons rygg vara svullen, blå och röd; hvarföre en af de Häktade smort Anders Anderssons rygg med blyvatten, som förut funnits i rummet; men hvarken Anders Pehrssons eller någon annans rygg hade, efter hvad Ahl kunde sig påminna, blifvit med Anders Anderssons jemförd; i öfrigt hade Ahl förut, då Anders Andersson varit i Fängelserummet N:o 12 förvarad, vid tillfällen då dörren till det midtemot belägna rummet, N:o 12, öppnades, derigenom blifvit varse, att Anders Andersson varit fängslad med handklofvar.

Länsmannen Röösgren anmärkte härvid, att de Häktade möjligen slagits i Kritrummet, hvadan skrik och slag derifrån kunnat höras.

Beckman: att Anders Andersson, då han, vid början af nästlidne Maji månad, flyttades till Fängelserummet N:o 12, varit ganska illa handterad, och att hans rygg befunnits, som orden föllo, *alldeles fladd*, samt, vid jemförelse med Ahls, hvilken kort förut fått fyratio par spö, i ett vida värre tillstånd än den sednares, och af då häktade Anders Pehrsson blifvit tvättad med blyvatten, som förut varit tillhands. Vidare tillade Beckman, att han ifrån nämnde Fängelserum väl ej kunnat se, att Anders Andersson och Anna Olofsdotter af Länsmannen Röösgren

blefvo slagne, dock hade han hört slag och skrik ifrån den flygel, der Vaktmästaren är boende, och hade Beckman förmodat, det Anders Andersson och hans Hustru blifvit slagne i nedra förstugan derstädes, emedan de der in- och utfördes.

De Närvarande fingo afträda, sedan Parterne och de ej häktade Vittnen blifvit tillsagde, att Måndagen den 11:te i denne månad å Smedjegården sig infinna till justering af detta Protocol.

Den 11:te October.

(Smedjegården.)

S. D. Af den anledning Protocollet för den 9:de i denna månad omför-måler, tillstädeskommo uti Ransakningsmålet rörande våldsam behand-ling, som å Smedjegården skall af Länsmannen Carl Röösgren vara ut-öfvad emot Torparen Anders Andersson i Granhatten, och hans Hustru Anna Olofsdotter, för att förmå dem till erkännande af delaktighet uti de af deras Son, Peter Andersson, å Torparen Gustaf Blomberg och hans Hustru Greta Stina Jansdotter begångne mord, Actor i målet, v. Häradshöfdingen C. Kindelius, bemålde Röösgren, Commistern Wallin, Vaktmästaren J. Grönberg, denne sednares Hustru Lovisa Berggren, Vakt-drängen Johan Fredric Holmström, Mönsterskrifvaren J. G. Hæggroth och Qvinspersonen Anna Christina Kellman, och inställdes ifrån Häk-tet Arrestanterne Anders Olsson Ahl, Brita Jonsdotter Bergström, samt Carl Peter Beckman; hvarestefter och sedan v. Häradshöfdingen Kindelius anmält, det Herr Capitainen Leijonmarck samt Anders Andersson och hans Hustru voro till Förhör i Kongl. Svea Hof-Rätt i dag uppkallade, i anseende hvartill de ej kunnat sig hos Rätten infinna, upplästes det ofvannämnde dag i målet förde Protocollet för bemålde v. Häradshöfding och Röösgren samt för Vittnena, dessa sednare, hvar efter annan, sär-skilt inkallade.

Protocollet erkändes; dock erinrade och förklarade

Röösgren: dels att Grönberg ej skulle fällt de orden: *att han ej kunde deltaga hvarken uti stryk eller något annat*; men desse erkändes af Grönberg, dock med förklaring, att han dermed icke velat tillkännagifva, det någon misshandel emot Anders Andersson och hans Hustru verkligen blifvit utöfvad, utan endast sin oförmåga att, om sådant skulle ägt rum, deruti deltaga; dels att han väl vetat, det Pigan Sophia innan hon i hans tjenst antogs, tjent hos Grönberg, men sedan han underrättat sig om hennes frejd, utan orlofsedel henne såsom tjenste-hjon emottagit; dels ock, att han anförde misshöje deröfver, att Grönberg

och hans Hustru samt för stöld anklagade eller dömde personer blifvit såsom vittnen i Målet afhörde.

Vaktmästaren Grönberg: att han icke kände den person, som han uppgifvit vara Stads-Fiscalen Krook, utan endast att, vid det af Röösgren med Anders Andersson och hans Hustru hållne Förhör, en tjock karl, klädd i grå rock, varit närvarande, och äfven en gång ingått i det inre rummet till Grönberg, dock förmodade Grönberg, att nämnde person vore i Kongl. Police-Kammarens tjenst; för öfrigt kunde Grönberg icke med visshet sig påminna, om Förhöret skett för- eller eftermiddagen.

Hustru Grönberg: att, efter hyad hon nu ville minnas, det första Förhöret, hvarvid Herr Lands-Secreteraren v. Sydow varit närvarande, blifvit anställt endast med Anders Anderssons och hans Hustrus Son, Peter Andersson, men ej med Föräldrarne; att likväl Röösgren derefter med desse sednare hållit Förhör, då hon trodde, att Herr Lands-Secreteraren ej varit tillstädes; dock kunde hon ingenting härom, hvarken rörande tiden då förhören skett eller andra omständigheter, som dervid förefallit, med visshet uppgifva, emedan hon aldrig vore närvarande då Förhör med Fångar å Smedjegården anställdes, och ej heller på något sådant gaf akt.

Holmström: att han ej afvetat mer än ett med Anders Andersson och hans Hustru anställt Förhör, hvarvid han ej trodde, att Herr Lands-Secreteraren v. Sydow varit närvarande.

Kellman: att Herr Doctor af Grubbens, två å tre dagar efter det Hustru Anna Olofsdotter blifvit, blåslagen i ansigtet, uti Sjukrummet uppförd, ditkommit och, när Herr Doctorn förmärkt hennes åkommor i ansigtet, tillsport henne, *hvad henne fattades*, då Vaktdrängen Ekström yttrat, *att hon blott stött sig litet*; och hade Anna ej för Herr Doctorn, ehuru Vittnet med flere i rummet förvarade personer förut henne dertill uppmanat, upptäckt det af henne för dem uppgifna förhållandet.

Ahl yttrade, på fråga, först att han blifvit afstraffad med fyratio par spö, förrän Anders Andersson befunnits i häktet illa handterad, och att deras ryggar blifvit derstädes jemförde; men derefter, att Anders Andersson förut blifvit misshandlad, vid hvilket sednare yttrande Vaktmästaren Grönberg inföll: *Det var djefvulen, hur kan du säga, att det var förut!* hvilka af Vaktmästaren Grönberg fälde uttryck v. Häradshöfdingen Kindelius anhöll måtte i Protocollet intagas, såsom, i v. Häradshöfdingens tanke, bevis derå, att Grönberg afvetat den misshandel, som skulle Anders Andersson och hans Hustru öfvergått; dock förklarade Ahl sluteligen, att han icke med visshet mindes detta, och utlät sig, på ytterligare fråga, om han trodde, det Anders Anderssons rygg, vid ifrågavarande tillfälle, varit värre handterad än Ahls, efter af honom utståndet spöstraff: *Gud bevars, att min rygg skulle sett så ut!*

I afseende på Qvinspersonen Kellmans vittnesmål påstod Röösgren, att det vore alldeles omöjligt, det någon från Sjukrummet kunde se hvad som föreföll i det rum, hvarest Anders Andersson uppgifvit sig hafva blifvit misshandlad, hvilket han anhöll, att Rätten ville nu å stället inhämta; och vore Kellmans vittnesmål så mycket mera ogrundadt, som hon ej förut känt Röösgren.

Följande Rättens Ledamöter, nemligen Notarien Herr Advocat-Fiscalen Zander, Notarien Hallström och v. Notarien Casström uppgingo dereluter, på Rättens anmodan, tillika med v. Häradshöfdingen Kindelius och Röösgren, i Sjukrummet och tunno, att, enär fenstren, så väl till detta som till Vaktmästaren Grönbergs yttre rum, der Förhören med Anders Andersson och hans Hustru hållits, vore öppna, de personer, som befunno sig nära fenstret i det sednare (eller Vaktmästarens rum) kunde skönjas af dem, som vore vid fenstret i det förra (eller Sjukrummet); hvarvid v. Häradshöfdingen anmärkte, att denna dag vore mulen, men att föremålen å en sommardag troligen framställde sig tydligare, helst som fenstret till Vaktmästarens rum låg emot söder.

Som intet vidare var att anföra, åtskildes Rätten. År och dagar förr skrifue.

På Rättens vägnar

S. A. HALLSTRÖM.